

موسیقی ایران

خلاصه گفتاری که آقای وزیر در موقع افتتاح هنرستان عالی موسیقی در ۱۳۱۲ برای آقایان مدعوین اروپایی تهیه کرده بودند ولی بملاحظات این گفتار صورت نگرفت. اکنون برای اطلاع هنرپژوهان خارجی و آغاز روابط هنری میان این هنرستان و آموزشگاه های دیگر عین این گفتار را بزبان فارسی و فرانسه در مجله موسیقی درج میکنیم.

«موسیقی ایرانی تاده سال پیش (موزیک نظامی بکنار) یک تنی و نواهاو همه آهنگهای ملی داخل در سه نوع بوده است :

۱- نوع آوازهای بیشتر که مردم انسانی و مطالعات فرهنگی

۲- تصنیفهای ملی . Populaire

۳- رنگها یا موسیقی موزون برای رقص .

نوع اول همان زائنده ی موسیقی « کلاسیک » باستان است که در گامهای مختلف و رنگارنگ شرقی اجرا میشده است. شاید بتوان گفت بعضی از آنها عین گامهای قدیم یونان باشد که در ایران بنون تغییر دست نخورده باقی مانده است و بعضی دیگر نیز یادگار ملل مهاجمی است که در ایران زیست نموده اند ، تحقیق این موضوع و ادای حق مطلب از دایره تخصص ما خارج بوده و محتاج سالها بررسی و مطالعه میباشد؛ لیکن ازین گامها هر یک که قدیمتر و اصیل تر است ربع پرده در آن مداخله

دارد و تغییر مد ها با قواعد طبیعی خویش خود نمائی میکنند که این خود منبع کشف آرمنی ایرانی است . این آوازاها صنعت مسلم روضه خوانها و تعزیه گردانها بوده است لیکن همینکه در سازها نواخته میشد استماع آن بعنوان موسیقی پرفان یعنی غنا ، حرام تلقی میشده است و از آنجا که پرورش و توسعه آن در روضه و تعزیه بوده رنگ آمیزی و حالت آن عموماً غم انگیز و محزون کننده میباشد . در میان این گامها بیگام موسیقی اروپائی با نیم پرده های کرمانیک هم بر میخوریم این اصالت Originalité در موسیقی ایران برای مدرسه و تحصیلات علمی سرچشمه سرشاری است که موسیقی جدید ایران از آنجا سیراب میشود . اکنون آوازه های ایرانی که بی ضربند بوسیله دو علامت برای ربع پرده با همان قواعد نت نویسی اروپائی نوشته میشوند و انواع موسیقی کلاسیک - دراماتیک - رمانتیک - توصیفی و غیره بوجود آمده با آنها آمیخته شده و در سولوها بسط مییابد .

نوع دوم تصانیف ملی موزونست که بیشتر شهوانی و عشقی بوده است که در این پانزده سال اخیر سرودهای ملی و اخلاقی و تصانیف شاعرانه و سبک رومانس و غیره بر آن اضافه گشته و موجد موسیقی و تاتر گردیده است . درین مدت گذشته از آنچه جدیداً ایجاد گشته قسمتی از قدیمی ها که در دست رس بوده بنت در آمده و آنها هم باز تا حدی مأخذ کشف قواعد ترکیب ملدی و آرمنی گشته و ایجاد شعر سیلابیک در زبان فارسی از برکت همین انواع موسیقی است .

نوع سوم یعنی موسیقی ضربی که برای رقص است نیز انبساط یافته و ایجاد اوزان مختلف که یکی از غربزه های برجسته ی مشرقیانست موسیقی های ارکستری و سمفونیک را رونق داده است که میتوان گفت موسیقی شادمان ایران همین است . یازده سال پیش که «مدرسه عالی موسیقی» تأسیس شد رفورم (تجدید شکل) موسیقی ایران شروع گردید . نگارنده تأسیس کلوب موزیکال را نمودم که مدت چهار سال ادامه داشت و در هر هفته کنسرهائی ترتیب داده میشد . در نتیجه ی تماس ذوقهای مختلف ایرانی و اروپائی تجربیاتی حاصل گشت که از انواع موسیقی ترکیبهای

تازه پدید آورد که ۳۷ صفحه دورو نمونه های آن در صفحات گرامافون ضبط شده است .

حاصل زحمات ما همان تأسیس مدرسه نامبرده میباشد که امید داریم منشاء ایجاد موسیقی جدیدی در مشرق باشد و با استفاده از مزایای علمی موسیقی اروپائی موسیقی ربع پرده اصیل ایران و کشورهای شرقی را نیز توسعه دهد . در قسمتهای تخصصی دستورهای اروپائی جداگانه و دستور ایرانی جداگانه تدریس میشود ولی در کتب کلاسیک بتدریج آمیخته میگردند . آکوستیک (صداشناسی) - تاریخ موسیقی - آرمنی - سازشناسی - ارکسترشناسی کنترپوان - فوکلور و نوآسازی " کمپوزسیون " تعلیم میگردد و هر کدام از اینها مبحث جداگانه در موسیقی ایران دارند که در موضوع غالب آنها کتب و تألیفاتی نوشته و ترجمه شده است .

کتابخانه مدرسه که امسال تأسیس گشته حاوی عدد کافی از کتب است که هر سال بعده آنها علاوه میشود کتب علمی آن بیشتر بزبان فرانسه میباشد . رپرتوار (فهرست) قطعات ایرانی درین ده سال ترقی شایان نموده و بیش از صد قطعه برای ارکسترترکیب یافته است در حدود پانصد قطعه برای سولوهای ویلن و تار و پیانو نوشته شده . دوره دستور ویلن و تار در موسیقی ایرانی برای شش سال متوسطه ترتیب یافته و در دستور شاگردان آنها داده شده است . آزمایشگاه - Laboratoire آکوستیک مدرسه هرچند هنوز فاقد بعضی از ابزارهاست برای بررسی و مطالعه در Résonance naturelle و ربع پرده ها آماده میباشد .

